

Motioner och skrivelser inkomna till Fäbodriksdagen i Klövsjö 2020-09-27 nr 4-11 samt nytillkomna motioner 2021-09-26 nr 1-5

Motion nr 4, 5 Tidsbegränsade dispenser för djurhållning på fäbod

Marika Kaspergård
Pauline Palmcrantz

4. Jag vill härmed lämna in 2 motioner/diskussionsämnen till fäbodriksdag 2020.

1. Lantbrukare med fäboddrift har dispens att binda upp sina mjölkande kor över natten i fäboden. Dispensen går ut 1 jan 2024.

Om inte denna dispens går att förlänga eller ännu bättre att det blir lagstadgat att få skydda sina djur på natten från rovdjur, mygg/knott/sve/broms och framför allt att kunna bedriva mjölkning i fäbod 2 ggr/dag utan problem att de inte finns på plats för jämna intervaller.

Kunskapen från högre ort om hur kor fungerar under hela dygnet på en fäbod är näst intill ofullständig. Därav uppstår nu problem som kommer förstöra/tillintet- göra möjligheten att bedriva fäbod-mjölkning.

2. Uppbundning av smådjur nöt blir förbjuden. Hur ska man då få till mjölkdjur (utan robot) och tjurar till betäckning utan möjlighet till att tämja djuren. Dra paralleller till andra djur som exempelvis hästar, hundar, getter mfl. Hur ska man annars ex få till trav-, rid-, kör-hästar om man inte får binda upp dom tidigt.

De som nu besitter makten till beslut måste kliva ur sin comfort-box att svenska normen ska utgå från bönder med 2-300 djur med robotmjölkning, fallor mm på Uppsala-slätten.

Besitter man makten att bestämma över ett helt land måste man vara påläst om hela landet också. Det gäller alla yrken överlag annars gör Du inte fullgott arbete.

Hur ska annars hela Sverige överleva? Allt ifrån att ha 2 kor/djur eller till flera hundra? Inget utesluter det andra!

Väl mött helgen Fäbodriksdag klövsjö 2020.

Mvh

Marika Kaspergård

Bonde med fäbod/utmarksbete på

Nysäterns Fjällgård Härjedalen

5 Hur fortgår arbetet med djurskyddsfrågor i FSF?

Hur fortgår arbetet med djurskyddsfrågor i FSF? Någon uppföljning av resultatet av de rader som ändå kom med i rapporten SJV 2019:17 efter de synpunkter vi skickade in till SJV daterat 20190321?

Citerat ur rapporten

Behov av undantag

Vi bedömer att det bör övervägas att ha generella undantag från kravet för sådan djurhållning som är värdefull ur kultur- eller husdjursgenetiskt perspektiv. Dessa riskerar annars att försvinna och gäller exempelvis hållning av svenska lantraser i bevarandesyfte och djurhållning i traditionellt fäbodbruk.

Slut citat.

Arbetar FSF för att fäbodbruket skall få ett generellt undantag?

Pauline Palmcrantz

Motion nr 6 ” Behovet av att höja status för fäbodbruk och fäbodkultur till riksintresse”.

Förslag:

- Att FSF verkar för att fäbodbruket, fäbodkulturen och tillhörande småjordbruk och fjälljordbruk synliggörs och ges status som riksintresse enligt miljöbalken samt att ta upp den bakomliggande problematiken med nationella och regionala myndigheter.

Omständigheterna bakom förslaget:

Fäbodbruket och tillhörande småjordbruk och fjälljordbruk bär på stora natur- och kulturvärden och förvaltar traditionell kunskap. Lokala samhällen av historiska brukarkulturer med traditionell kunskap och sedvanebruk skyddas visserligen av konventionen om biologisk mångfald, men eftersom denna konvention inte omsatts i nationell lagstiftning så väger fäbodbrukets intressen i praktiken väldigt lätt. Detta problem synliggörs inte minst inom ramen för miljöbalken och myndigheternas hantering av dessa frågor inom Plan- och Bygglagen.

Så har vi inom Härjedalens kommun under de senaste åren mött denna problematik i samband med Sametingets anspråk på att peka ut områden av riksintresse för rennäringen även på privat mark inom stora delar av Härjedalen. Det är alltså så att det finns ett tydligare generellt stöd för rennäringen genom att den har getts status som riksintresse och man dessutom har Sametinget som en egen sektorsmyndighet som kan peka ut deras riksintresseanspråk.

Det har varit en intensiv diskussion inom Härjedalen kring detta i samband med den nyligen beslutade översiktsplanen.

I denna anger kommunen å ena sidan i text att "Härjedalens kommun ifrågasätter statens utpekande av områden som riksintresse för rennäringen på privatägd mark i Härjedalens kommun. Det är kommunens uppfattning att staten bör dra tillbaka dessa anspråk" Man konstaterar vidare att "Kommunen och Länsstyrelsen har skilda uppfattningar om utpekande av riksintresseanspråk för rennäringen utanför renskötselområdet"

Å andra sidan redovisas i översiktsplanen likväl den karta över riksintresseanspråk för rennäring som Sametinget framlagt.

Det anges i översiktsplanen att "Kommunen värdesätter fäbodbruket..." men det väger lätt inför framtiden i avsaknad av starkare skydd enligt lagstiftning.

Mot bakgrund av att fäbodbruk, småjordbruk och fjälljordbruk i bästa fall kan åberopa status som nationellt intresse (ingående i begreppet jordbruk), så kommer det systematiskt i ett underläge gentemot riksintressen i myndighetshanteringen vad gäller planering och prioriteringar av markanvändning och i andra sammanhang.

Det finns mycket att fördjupa sig i kring detta. En helt central fråga är vilken status som ges fäbodbruk, småjordbruk och fjälljordbruk. Om även fäbodbruket, fäbodkulturen och fjällbondekulturen kunde tilldelas status som riksintresse i Miljöbalken så skulle fäbodbrukets och fäbodkulturens värden och bevarande för framtiden beaktas bättre, liksom det skulle balanseras bättre gentemot andra konkurrerande markanvändningsintressen.

Ränningsvallen 2020-09-13

Olle Larsson

7 Motion angående konsekvenserna för fäbodbruket av rennäringens verksamheter.

Vi bedriver betesdrift med ett fyrtiotal nötkreatur på familjens gamla fäbodområden i nordvästra Jämtland. Vår betesdrift har traditionellt och tidigare bedrivits som sedvanligt bete med frigående djur på trakten. De senaste åren har vi varit hänvisade till att stängsla in våra djur på ca 150 hektar.

Fastigheterna ligger inom vinterbetesområden för en sameby, men rennäringen har alltså inte rätt till sommarbete här. Oavsett det så har under senare år förekomsten av ren under sommarperioden ökat och är nu att betrakta som permanent vilket innebär att det blir en konkurrens om bete, oro för tamdjurhållningen och medför nedrivna stängsel och även djurskyddsproblem, främst genom att renar har en benägenhet att trassla in sig i stängsel. Problemen är påtalade många gånger de senaste åren, också gentemot länsstyrelsen, men det har hittills inte varit möjligt att i praktiken få någon ordning på detta

Som en konsekvens av den praktiska problematiken har Länsstyrelsen fört på tal ett erbjudande om att bidra till ett mer rejält stängsel runt vårt betesområde för att stänga ute renarna från fäbodbetet. Generöst kan man tycka i förstone. Men samtidigt innebär ju detta att vi därmed accepterar en begränsning i området för den historiska gemensamma betesrätten på trakten med frigående djur. Dessutom innebär det ju att vi genom handling därmed också bekräftar att rennäringen har förstahands rätt till dessa övriga delar av området för den historiska gemensamma betesrätten på trakten med frigående djur. Vi känner inte till om någon annan brukare blivit föreslagen detta att stängsla in större fäbodbeten till förmån för annan betesdrift. Vi undrar över vad detta kan innebära långsiktigt och juridiskt, och det blir därmed också en principiell rättslig problematik som behöver klargöras.

Aktuell fråga och förslag till årsmötet:

Vi önskar stöd genom förbundet för att värna vårt fäbodbruk och vår betesdrift sommartid, förslagsvis genom att ta upp dessa problemfrågor till diskussion med berörda myndigheter kring praktiskt fungerande och juridiskt betryggande lösningar.

Vi föreslår att förbundet ska analysera och utvärdera de långsiktiga effekterna och principiella juridiska konsekvenserna om man i denna situation skulle etablera en permanent stängsling enligt ovanstående av våra nuvarande fäbodbetesarealer

Skärvången 2020-09-13

Åke Eriksson ja.ake.eriksson@telia.com

070-3586323

8 Utveckla arbetet med konventionen om biologisk mångfald, artiklarna 8j och 10c.

Konventionen antogs av FN redan 1992, och Sverige skrev under något år senare. Det har varit mycket trögt med att införa lagstiftning och regler som faktiskt stödjer och förbättrar situationen för fäbodbruket ”in situ” som man säger - alltså i den levande verkligheten. Ja, det har väl inte hänt just något konkret.

Enligt den svenska tolkningen omfattar konventionens formuleringar i artiklarna 8j och 10c ”...t.ex samer, fäbodbönder, fjällbönder, skärgårdsbönder samt kust- och skärgårdsfiskare.” Detta har uttryckts aktivt både akademiskt av Centrum för Biologisk Mångfald, och politiskt av regeringskansliet.

Fäbodbrukarna har arbetat med detta under många år och det är jättebra att vi numera synliggör detta i stadgarna, och vi har ju möjlighet att driva dessa frågor genom vår egen tidning. Det är nu dags att diskutera vidare kring hur vi kan och behöver utveckla detta vidare till mer konkret nytta för det levande fäbodbruket. Därför vill jag föreslå att vi nu diskuterar dessa frågor vidare på årsstämman tillsammans med styrelsen.

Förslag:

- Att FSF verkar för en utveckling av förutsättningar och möjligheter för en bättre situation och status för fäbodbruk och fäbodkultur i det verkliga livet med stöd av konventionen om biologisk mångfald, traditionell kunskap och sedvanebruk.

Sälen den 13 september 2020

Sven-Erik Johansson

9 Motion till FSF stämma 200927 angående krav på hundhållningen i fäbodbrukets betesmarker

Hundhållningen kringgärdas av ett regelverk som lägger ett stort och strikt ansvar på hundägaren. Liksom det också finns ett motsvarande ganska stort handlingsutrymme för den som drabbas av en hund med uppenbart olämpligt beteende. Detta gäller generellt och alla kategorier hundar. Det är också så att problemhundar kan förekomma inom alla kategorier såväl sällskaps-, jakt-, som övriga arbetande hundar.

Följande förslag inriktar sig primärt på kategorin jakthundar. Inte för att de nödvändigtvis utgör det största problemet. Jakten utgör dock en praktisk verksamhet som till stor del sker i samma marker som betesdriften och det är regelbundet många hundar som arbetar lösa ute i fäbodbrukets betesmarker från sensommar och under hösten. Vi har nu generellt en god jakthundskultur i Sverige. Liksom fler av våra tamdjursraser är unika på sitt vis, så är också

flera av våra nordiska jakthundraser unika i ett globalt perspektiv som en del av den nordiska jakthundkulturen med drivande och ställande hundar. I jakten har hundar sedan förhistorisk tid varit ovärderliga både när det gäller att hålla efter rovdjuren och skaffa nyttigt kött och päls till familjen. Utifrån denna bakgrund var det historiskt heller inte några större problem i kontakten med den tidigare mycket mer utbredda betesdriften i skog och fjäll. Hundarna var vanligen vana och kunde skilja på vad som var tamdjur och vad som var jakbart vilt. Dock kan nu i dagens samhälle många jakthundar bli ställda inför en ovan situation med våra betesdjur som ur hundens perspektiv upplevs som "nya" djur på skogen. Med fler jägare och hundar som utifrån kommande och som dessutom kan sakna tidigare erfarenhet och/eller kunskap om fäbodbruk och tamboskap så ökar förstås behovet av information, upplysning och förebyggande insatser i form av hundträning för att förebygga konflikter mellan hundar och tamboskap. Konflikter som kan handla om skingrade, rivna eller dödade djur men också stress, juverproblem och störningar i mjölkproduktionen. Hundarna har nu generellt kapacitet att lära sig även detta om vi tillsammans ger dem möjligheten att umgås, arbeta och fungera också i en miljö och i nära kontakt med betesdjuren. Det finns ju faktiskt exempel på kvalificerade löshundar, som kan ställa älg individuellt till skott i en grupp med kor på lösdrift. Förebyggande träning av jakthundar i syfte att förebygga konflikter och skador på tamboskap är som exempel satt som krav i Norge där jakthundförare har att skaffa sig dokumentation med praktiskt prov och särskilt intyg på att hundarna kan agera i en miljö med betesdjur.

Det sker återkommande varje år skador av hundar på betesdjur. En del av dessa är jakthundar med felaktigt beteende och det är då att betrakta som följderna av undermålig hundhållning. Mot bakgrund av ambitionen att vidmakthålla en god jakthundkultur så är det en rimlig insats för fäbodbruket att samverka med jägarna och hundförarna för att jakthundarna ska vara tamdjursrena. Ett bisyfte ska också vara att jakthundarna som i någon mening marknadsledande inom hundhållning kan medverka till att lägga ambitionsnivån för även övriga kategorier hundar vad avser fostran och att vara tamdjursrena.

Förslag: Att FSF i första hand ska ta kontakt med de större jägarorganisationerna för att utveckla en samverkan mellan organisationerna med bred information och upplysning om kontaktytan mellan jakthundar och fäbodbruk/ frigående tamboskap på bete och behovet att förebygga konflikter, utveckla god hundhållning och bygga vidare på den historiska grunden för den nordiska jakthundkulturen. Dessutom att utforma utbildning och testning/intygssäkring för tränade hundar på motsvarande sätt som redan sker i Norge. Det finns ju också möjlighet att samverka med anpassad information i våra respektive medlemstidningar.

I andra hand att ta upp denna problematik med Naturvårdsverket som närmast ansvarig myndighet för jaktfrågor.

Kristian Olofsson, Sälen

10 Motion Gör fäbodar till ett immateriellt kulturarv/Världsarv.

Det viktiga kulturarvet, fäbodar, är på väg att gå förlorat. Detta om vi inte räddar, bevarar och utvecklar denna uråldriga hävd och sedvana på rätt sätt.

Många fäbodar har idag blivit fritidshus eller förfaller och växer igen. Ett gott exempel på motsatsen är Svedjebodarna i Persåsen, Bergs kommun, där man rustat upp en gammal fäbod, och där bedriver traditionellt fäbodbruk, och kursverksamhet i syfte att föra kunskapen vidare och inspirera kommande generationer.

Klimatförändringar gör även att skogsbete/mulbete är en resurs att ta vara på. Självförsörjning av livsmedel har fått sin aktualitet i coronatider, som idag. Och om fäbodbruk inte kan producera stora mängder av mat, så är det som produceras där av mycket hög kvalitet. Jag hoppas att årsmötet kan anta min motion och föra den vidare till Sveriges fäbodförbund. FSF

Klövsjö i slutet av augusti 2020.

Inga-Lis Sjöberg-Bromée
Ordf. i Jämtlands-Härjedalens Fäbodförening

Motion nr 11 Hänsynstaganden till fäbodbruket

Ole Nordin/John Arne
Thyselius

Frågeställning att behandla och ett lokalt exempel i Klövsjöfjällen att diskutera vid Fäbodriksdagens förhandlingar:

Hur är det egentligen med hänsynstaganden, värderingar och status för fäbodbruket och fäbodkulturen i bland annat samhällsplaneringen. Vi vill som exempel lyfta fram den lokala händelseutvecklingen när Lantmäteriet och Bergs kommun i samband med detaljplanearbete inför turistisk utbyggnad har agerat för att begränsa de gemensamma betesrättigheterna för markägarna och fäbodbrukarna. Det gäller dels ett områdesbeslut vid Sångbäcksvallen, där man har tagit bort officialservitutet för vägarna och därmed i praktiken för betet inom planområdet (kvartersmarken). Dock är inte genom detta agerande det sedvanerättsliga gemensamma betet borttaget. I sammanhanget kan iakttas att Lantmäteriet har en uppfattning och driver sin linje till förmån för exploateringen.

Kommunen agerar hittills annorlunda genom att kanske inte uttryckligen vilja ta bort och inskränka officialservitut, betesrättigheterna och de praktiska betesmöjligheterna, men ändå i

praktiken låter det ske. Lantmäteriet är ju den starkare parten i sammanhanget som kan påverka händelseutvecklingen i betydande utsträckning.

Om än det i detta fall inte direkt handlar om så stor areal så kan det ändå få en följdverkan genom att både vandringsvägar för djuren begränsas och att betesrättigheterna som princip urholkas. Om Lantmäteriet successivt utvidgar sitt agerande som generell insats i planarbete över större turistiska utbyggnadsområden så riskerar vi att betesmöjligheterna med tiden alltmer begränsas över mycket större arealer.

Till detta kommer att dessa större utbyggnadsområden i praktiken kan begränsa förflyttningar och betesgång över ytterligare stora markområden.

Dessutom kan en urholkning av betesrättigheterna medföra en försvagning av fäbodbrukets och betesbrukarens situation genom att turismexploatörer och tomtägare i högre utsträckning kan komma att ifrågasätta sin skyldighet att stänga om egen mark. Det kan då medföra att den omvända stängelseskyldigheten sätts ur spel både praktiskt och med tiden även formellt.

Dels gäller det också ett beviljat bygglov på mark som ligger på Karl XI:s väg. Den är samfällad mark. Det gäller fysiskt ett ändå mindre markområde, men naturligtvis har även den vägsträckningen sin betydelse för färdsl och transportmöjligheter i området. Den problematiken är skapad utan kontakt med de berörda markägarna och kan därmed sägas vittna om en lättsinnig inställning till markägarnas och brukarnas rättigheter, kultur och historisk markanvändning, liksom till den pågående markanvändningen, bland annat betesdriften.

Utifrån dessa lokala exempel finns det skäl att nu lyfta fram en diskussion på Fäbodriksdagen kring problemet med den underliggande svaga grunden i samhällssystemet och markanvändningsplaneringen för fäbodbruket och fäbodkulturen.

Vårt förslag är att dessa frågor ska hanteras vidare genom Förbundet Svensk Fäbodkultur att på lämpligt sätt verka för att utveckla och förbättra hänsynstaganden, värderingar och status för fäbodbruket och fäbodkulturen i samhällsplaneringen.

Jämtland-Härjedalens Fäbodförening

Ole Nordin

John Arne Thyselius

MOTIONER Extra stämma
Fäbodriksdag
2020-09-27 samt 2021-09-26 sid 9(12)

Vi behöver värna fäbodbruket och fäbodkulturen inför hoten från storskalig vindkraft.
Motion från medlem Per Lundberg till årsstämma 2021-09-26 Förbundet Svensk Fäbodkultur

Tidigare agerande i frågan:

Två motioner om storskalig vindkraft var uppe till behandling vid förra årets stämma i Klövsjö. Enligt protokollet tog stämman beslutet "Att bifalla intentionerna i motionens och skrivelsens konkreta förslag och ställa sig bakom styrelsens kommentarer". De två motionerna samt styrelsens förslag till beslut finns tillgängligt på FSF hemsida genom följande länk <http://fabod.nu/foreningen/fsf-forbundet-svensk-fabodkultur/fsf-arsstammor/extra-stamma-2020/>. Detta utgör ju på sitt sätt ett intressant kunskapsunderlag, och det är en start för hanteringen av denna problematik. Det finns dock anledning till ytterligare synpunkter och det kvarstår enligt min uppfattning behov av ytterligare insatser i Fäbodriksdagens agerande inför den totala problematik som utbyggnad av storskalig vindkraft innebär.

Förslag till årsstämman:

- Att FSF ska ställa sig avvisande till storskalig vindkraft i samtliga fäbodområden intill dess även fäbodkulturen och fäbodbruket uppnått status som riksintresse enligt miljöbalken. Det är först när även fäbodkultur och fäbodbruk får en motsvarande miljörettslig status, som det kan förväntas bli en saklig och objektiv, miljöbedömning och prövning av fäbodbruk och fäbodkultur gentemot andra intressen, och då förstås även gentemot andra riksintressen såsom vindkraften.

Bakgrund:

Styrelsens förslag till beslut inför förra årets motionsbehandling konstaterade att "FSF:s uppgift är att arbeta för att "bevara, främja och utveckla fäbodkultur och utmarksbruk". FSF:s styrelse uttryckte också att "vi vill generellt, bejaka förnybar elproduktionsteknik som vindkraften är och som 2017 uppgick till cirka 9 procent av vår totala elproduktion i Sverige." Jag ifrågasätter vilka som åsyftas med "vi" i ovanstående text. Finns det något styrelse- eller stämmobeslut hos FSF på att "...bejaka förnybar elproduktionsteknik som vindkraften..."? FSF genom styrelsen uttryckte vidare att man "...anser självfallet att vid placering av verk ska största möjliga hänsyn tas till bl. a. nuvarande och planerade fäbodar." Min kommentar: Det är naturligtvis bra så långt, men det kan ifrågasättas vilken verkan detta ställningstagande från FSF kan förväntas få. Det är en bedömning att denna goda intention från FSF kommer att väga alltför lätt i den formella miljöprövningen av enskilda vindkraftsprojekt.

De olika intressena kan enligt min mening inte förenas. I takt med att de statliga subventionerna avvecklas blir det alltmer tydligt vilket bedrägeri vindkraften innebär där vindkraftsindustrins representanter berikat sig på våra skattemedel för att sedan försätta verken i konkurs och lämna saneringen till markägaren. Det finns inget vindkraftverk som blivit för samhället lönsamt, tvärtom innebär den enorma utbyggnaden och nerläggningen av alternativa stabila kraftslag en katastrof även för det svenska elnätet.

Bristerna i kunskapsunderlagen är förödande för de fäbodar som redan nu drabbas av den storskaliga vindkraften. Detta riskerar bli förödande för många fler fäbodar och fäbodområden i takt med den storskaliga vindkraftens vidare utbyggnadsplaner.

Vi behöver ta ställning till behovet av att verkligen värna fäbodbruket och de natur- och kulturvärden, miljöer, sysselsättning och framtida möjligheter i övrigt som har anknytning till fäbodbruket och den historiskt förankrade betesdriften på utmarkerna. För en långsiktigt hållbar markanvändning behöver vi och samhället bättre kunskapsunderlag som grund för bättre avvägningar i markanvändningsplanering inför framtiden. För en saklig och objektiv värdering, miljöbedömning och avvägning gentemot andra intressen behöver fäbodbruk och fäbodkultur uppraderas till riksintresse för att beaktas på rätt sätt även i miljöprövningarna.

Mahung den 1 september 2021

Per Lundberg
Fäbodbrukare på södra Sjörisberget

MOTIONER Extra stämma
Fäbodriksdag
2020-09-27 samt 2021-09-26 sid 10(12)

Peter Wagenius
Flon, Bruksvallarna

Motion till årsstämma för Förbundet Svensk Fäbodkultur och utmarksbruk 2021 om fortsatt arbete med dokumentation och fakta om fäbodkultur och historia i det södra fjällområdet.

Förslag till årsstämman: Att FSF ska tillsätta en arbetsgrupp som ska fortsätta ett påbörjat arbete med dokumentation och historiebelysning av fäbodbruket och säterbruket i det södra fjällområdet. Hur det bemöts av myndigheterna och hur situationen och villkoren är för fäbod- och säterkulturen och det praktiska betesbruket inför framtiden.

Bakgrund.

Förra året behandlades min motion om fäbodhistoria i Jämtland och Härjedalen. Den lyfte fram behoven av

-att FSF verkar för att systematiskt ta fram historiska fakta och kunskapsunderlag om fäbodbruk och säterbruk även i Härjedalen och Jämtland för information och kunskapsspridning, till nationella och regionala förvaltningsmyndigheter, politiken och andra parter.

- att FSF verkar för att fäbodbruk/säterbruk, även på det som blivit statlig mark, ska uppmuntras och inte motarbetas som idag, och att rätten till fäboddrift med djur ska bestå. Samt att detta ska lyftas fram till kommuner, regionala och statliga förvaltningsmyndigheter samt till politiken och andra parter.

Beslutet vid årsstämman blev följande.

1. att arbeta för högre status och bättre hänsynstaganden till fäbodbruk och fäbodkultur genom möjligheten att utpeka även fäbodbruk och fäbodkultur som riksintresse.

2. att utveckla fäbodrådets kunskap kring dessa frågor genom att
- dels skapa ett nätverk/arbetsgrupp för information, dokumentation och analys samt förankring inför fortsatt agerande kring dessa frågor. Nätverket/arbetsgruppen ska ha förankring i styrelsen.

- dels att engagera sig i arbetet inför och med den planerade utredningen av rennäringslagen. Närmast fråga om Sakråd på Näringsdepartementet 7 oktober.

I våras bildades så en arbetsgrupp under ledning av förre ordföranden som inledde en diskussion kring fakta och olika aspekter på problematiken. I gruppen berördes en del exempel på olika händelser och ageranden från myndigheter av betydelse, bland annat konkreta förflyttningar av fäbodar, rivning av fäbodställe och förbud att hålla betesdjur djur på historiska fäbodbetesmarker. Med ett väckt intresse planerade gruppen för ett gemensamt studiebesök i området under hösten 2021, vilket nu tyvärr inte kunde genomföras. I planeringen har det alltså identifierats några intressanta konkreta objekt/händelser men också andra företeelser som är av betydelse för fäbodkulturen och dess framtid, och då även i norra Dalarna. Som exempel kan nämnas den myndighetsdrivna målsättningen att peka ut riksintresse för rennäring över i stort sett hela Härjedalen.

Behov och förslag.

Ett arbete med dessa frågor har alltså inletts, men vi står i behov av att klarlägga möjligheterna för ett fortsatt och fördjupat arbete kring de aktuella frågorna. Mot den bakgrunden vill jag föreslå årsstämman att FSF nu ska tillsätta en arbetsgrupp med ett långsiktigare uppdrag som ska fortsätta arbetet med dokumentation och historiebelysning av fäbodbruket och säterbruket i det södra fjällområdet. Hur det bemöts av myndigheterna och hur situationen och villkoren är för kulturen och det praktiska betesbruket inför framtiden. Arbetsgruppen bör fortsatt ha förankring i styrelsen.

Till sammanhanget önskar jag även en redovisning och diskussion kring FSF kontakter och hållningen till den omnämnda och nu etablerade utredningen om rennäringslagen.

2021-09-04 Peter Wagenius

FSF Valberedning
Karl-Olof Sundeberg

2021-09-05

Utveckla hanteringen av integritets- och jävsfrågor inom FSF

Förslag till årsstämman:

att tillsätta en arbetsgrupp för att utveckla förslag till lämplig hantering av integritets- och jävsfrågor inom organisationen, eventuellt genom kompletteringar i stadgarna.

Bakgrund:

För varje organisation är det viktigt att bibehålla medlemmarnas förtroende för organisationens funktion och förmåga att verka enligt stadgarna, och inte minst i samband med påfrestningar som kan uppstå.

En förenings organisation består av olika delar, med sina respektive roller att fylla, så även för FSF. Styrelsen är den viktiga operativa funktionen som förvaltar föreningens verksamhet mellan årsstämmorna. Såväl revisoremas som valberedningens uppdrag utgör speciella stöd- och kontrollfunktioner i medlemmarnas tjänst.

Från valberedningens perspektiv kan vi direkt lyfta ett par frågeställningar;
Dels vad gäller fråga om valberedningens uppgifter, till exempel rollfördelningen vad gäller att föreslå presidium till stämmor och Fäbodriksdagar;
Dels vad gäller relationsfrågor mellan föreningens olika delar. Många organisationer har exempelvis begränsningar för hur närstående till styrelsen kan delta i kontrollfunktionerna.

Under året har också kommit till vår kännedom frågan om webmasters integritet i sina funktioner med föreningens hemsida och mejlkonton. Det arbetet sker för närvarande också helt ideellt men det kan finnas anledning att se över villkor och eventuellt behov av regelstyrning även av webmaster, möjligen genom någon slags integritets- och lojalitetsförklaring.
Vi noterar att FSF inte har några sådana uttryckliga förklaringar införda i stadgarna.

Det närmaste som berör jävsfrågor är i §12 stadgarna (210101) där det stadgas att "Ledamot i föreningens styrelse har inte rösträtt i fråga om ansvarsfrihet eller vid val av revisorer." Dessutom tangeras dessa frågor i §19 vad gäller uteslutning av medlem. Det kan också finnas behov av att ytterligare utveckla de formuleringarna.

Det kan självklart finnas fler infallsvinklar och frågor kring integritet och jäv i föreningens organisation och verksamhet. Mot denna bakgrund önskar vi belysa frågan på årsstämman, och föreslår att tillsätta en arbetsgrupp för att diskutera lämplig hantering av integritets- och jävsfrågor inom förbundet, eventuellt genom förslag till kompletteringar i stadgarna

Efter diskussion och förankring i valberedningen,
genom Karl-Olof Sundeberg,
sammanställande i valberedningen.

MOTIONER Extra stämma

Fäbodriksdag

2020-09-27 samt 2021-09-26 sid 12(12)

Tomas Eriksson, tf ordförande GFF

2021-09-04

brodineriksson@gmail.com

Goth Bertil Johansson, ordf VSBF

gothbertil@hotmail.com

Birgitta Höglund, ledamot VFD Gävleborg

info@brinkengard.se

Motion till FSF 2021:

Ökad uppmärksamhet mot rovdjursproblematiken som drabbar fäbodbruket

Under de senaste årtionden har rovdjursproblematiken ökat och utgör idag något som flertalet fäbodbrukare möter på ett eller annat sätt. De flesta av oss har numera egna erfarenheter från den direkta rovdjursproblematiken. Det är ett faktum att en hel del fäbodbrukare har förändrat eller dragit ner på sin verksamhet, eller helt enkelt slutat när problemen inte kunnat hanteras. Det senare utgör därmed också en konsekvens av rovdjurspolitiken som även kan uttryckas som en problematik genom otillräckligheter i rovdjursförvaltningen. Genom åren har det genomförts ett antal olika diskussioner, förslag och insatser från myndigheter och rovdjursförvaltning och andra aktörer. Regelmässigt utan någon djupare samverkan med fäbodbrukarna eller deras organisationer. Regelmässigt har det också varit tidsbegränsade insatser. Det finns inga exempel på resurstark och kompetent stadigvarande basorganisation till stöd för fäbodbrukare och andra djurhållare vid behov med rovdjursproblem, vilket man ju vill förvänta sig av en adaptiv rovdjursförvaltning. Införandet av de nya viltförvaltningsdelegationerna blev för många av oss fäbodbrukare en besvikelse, inte minst på grund av att förvaltningsansvaret i praktiken inte överlämnades till delegationerna. Den senaste rovdjursutredningen genom den så kallade Vargkommittén blev åter en besvikelse när riksdagen valde att inte ta fasta på de förvaltningsförändringar som bland annat fäbodbrukarna föreslagit, som till exempel att prioritera upp värderingen av Traditionell kunskap och Sedvanebruk, enligt konventionen om biologisk mångfald, artiklarna 8j och 10c.

Mot denna bakgrund vill vi föreslå årsstämman att ställa sig bakom följande uppdrag till FSF att genomföra på lämpligt sätt:

- Att det ska genomföras en kartläggning och beskrivning av rovdjursförvaltningens arbete på alla nivåer vad gäller organisationen, resurser och rutiner för kontakter, information och övrigt stöd vid behov av att bemöta och hantera problemsituationer för fäbodbrukare.
- Att det ska klargöras hur och i vilken utsträckning det hos rovdjursförvaltningen genomförs dokumentation och uppföljning av rovdjursproblem - omfattning, skadetyper, förebyggande insatser samt följder och analys av dessa kunskapsunderlag. Detta som ett led i den nödvändiga kunskapsuppbyggnaden i en adaptiv rovdjursförvaltning. Som ett exempel så hanteras och redovisas en skada hos en fäbodbrukare som en händelse i statistiken det aktuella tillfället/året. Om det är så att fäbodbrukare lägger ner sin verksamhet på grund av rovdjursproblematiken så redovisas alltså inte detta bortfall av verksamheten som en följdskada kommande år - trots att det är att betrakta som en återkommande/permanent skada och konsekvens genom kulturell utarmning, genom bortfallet av betsdjur och genom bortfallet av en ekonomisk verksamhet/sysselsättning för landsbygdens folk.
- Att även fånga upp fäbodbrukarnas kunskaper och erfarenheter av ovanstående problembeskrivning, dels genom viltförvaltningsdelegationerna, dels genom de regionala fäbodföreningarna och dels i kontakt med enskilda medlemmar, förslagsvis genom information i vår tidning och på hemsidan.
- Att utveckla och förankra förslag på insatser och hur ett bättre fungerande stöd till fäbodbrukarna skulle kunna organiseras.

Tomas Eriksson,
Goth Bertil Johansson,
Birgitta Höglund.